

Zorreguieta's zijn trots en superieur als Basken

Vader Maxima: van douanier tot bijna-aristocraat

DOOR INEKE HOLTWIJK, de Volkskrant April 2, 2001

De eerste Zorreguieta verhuisde in de achttiende eeuw van Spanje naar Argentinië, en werd een succesvol emigrant. De vader van Maxima is zijn afkomst nooit vergeten. Hij voelt zich trots en superieur als een Bask.

ER is een misverstand over de familie Zorreguieta dat hardnekkig blijft rondzoemen. De familie zou tot de aristocratie van Argentinië behoren en onmetelijke landerijen bezitten. Er is inderdaad land in de familie. Maar de Zorreguieta's horen niet tot de steenrijke families van Argentinië.

Maxima's vader is weliswaar lid van de chique Jockey Club (alleen voorbehouden aan katholieken) en van de Pinguinos Country Club, een condominium met polovelden. Maar een lidmaatschap van de Circulo de Armas, de meest exclusieve club van Buenos Aires, zat er niet in voor Jorge Zorreguieta.

De familie hoort tot wat men in het klassebewuste Argentinië 'de tweede echelon' noemt: de klasse die de vertrouwensfuncties voor de eerste echelon bekleedt.

De Zorreguieta's leven zonder veel opsmuk of tamtam. Zij wonen in een doodgewone flat in een rechthoekige straat met veel verkeer in een wijk op stand, Recoleta. Het buitenhuisje in het skioord Bariloche is bij de laatste bosbranden afgebrand.

De wortels van de familie Zorreguieta - de naam betekent: plaats met steppen - liggen in Spaans Baskenland. Aan het eind van de achttiende eeuw verhuisde een Zorreguieta op zijn 13de van de Spaanse stad Tolosa naar Noord-Argentinië. Deze eerste Zorreguieta werd een welvarend koopman.

De Basken gelden tot op de dag van vandaag als de meest ondernemende en meest succesvolle emigranten. Zij zijn de grondleggers van Argentinië's runder aristocratie. Liefst elf presidenten in Argentinië zijn van Baskische herkomst.

Basken staan bekend als trots. In dat licht moet ook de uitspraak worden gezien die de secretaris van de Baskische Vereniging, Juan de Garay, maanden geleden deed. Hij zei: 'Als Maxima een echte Zorreguieta (lees: een Bask) is, gaat zij ook niet naar het huwelijk als haar vader niet mag komen.' Basken voelen zich superieur.

Jorge Zorreguieta koestert zijn afkomst; hij is al jaren voorzitter van de vereniging Juan de Garay, waarvan de rijke en meer intellectuele Basken lid zijn. In de Baskische gemeenschap nemen sommigen het huwelijk van Maxima heel serieus. We krijgen de tweede Baskische koningin in de geschiedenis, zeggen zij. De eerste was Blanca de Navarra die rond 1200 regeerde.

De Zorreguieta's vinden we na twee generaties in Argentinië vooral terug in de overheidsdienst.

Maxima's overgrootvader was burgemeester in Mendoza, de belangrijkste stad in de Argentijnse Andes. Hij werd later regionaal minister voor openbare werken. Maxima's opa werkte in het bankwezen, een sector waarin Jorge Zorreguieta en later ook Maxima actief zouden zijn.

De familie van moeders kant, de Cerruti Carricart, zijn eveneens van Baskische origine. Naar verluidt hebben de Cerruti's meer geld dan de Zorreguieta's. Hun basis was Pergamino, een gemeente ongeveer 250 kilometer ten noordwesten van Buenos Aires. Het is een vruchtbaar en dus duur stuk van de pampa's.

Jorge Horacio Zorreguieta werd in 1928 in Buenos Aires geboren. In zijn vriendenkring wordt hij Coqui genoemd. Hij was met Marta Lopez Gil gehuwd, inmiddels een vrij bekende filosofe die aan de Universiteit van Buenos Aires doceert. Met haar kreeg hij drie dochters: Maria, Angeles en Dolores. Het contact van Maxima met haar halfzussen, is goed, maar niet zeer intensief. Angeles, een befaamde microbiologe, woont met haar gezin in Londen. Dolores is kunstenaar in New York.

Toen Dolores werd geboren, liep het eerste huwelijk van Jorge Zorreguieta stuk. Na zijn echtscheiding huwde hij met Maxima's moeder, naar verluidt zijn secretaresse. Zij kregen behalve hun eersteling Maxima (1971) nog drie kinderen Martin (1972), Juan (1982) en Ines (1984).

Jorge Zorreguieta begon zijn werkend leven als douanier. Gestudeerd heeft hij niet, wel is hij een begaafd lobbyist. In het Argentijnse Wie is Wie staan een dozijn adviseursbanen en bestuursfuncties in de landbouw bij zijn naam. Videla was niet de eerste dictator die hij diende. Begin jaren zeventig, onder de dictators Ongania en Lanusse, was hij regeringsadviseur voor landbouw- en sociaal-economisch beleid.

Zorreguieta werd een halfjaar voor de militaire coup in maart 1976 benoemd tot secretaris van de oerconservatieve Sociedad Rural, de belangenorganisatie van de grootgrondbezitters. Hij zat al jaren in het bestuur en vertegenwoordigde de organisatie in overlegorganen. Onmiddellijk na de coup werd hij eerst onderstaats secretaris van Landbouw (tot 1979) en na het vertrek van zijn baas staatssecretaris (tot 1981).

Mensenrechtenactivisten in Argentinië zeggen dat Zorreguieta moet hebben geweten of misschien zelfs geholpen heeft bij de arrestatie van functionarissen van het Nationaal Instituut voor Agrarische Technologie, een overheidsinstelling. Dagen na de coup reden daar tanks naar binnen. Diverse arrestanten keerden nooit meer terug.

In zijn toespraken toonde Zorreguieta zich behalve anticommunist, katholiek en voorstander van het vrijemarktbeleid - drie voorwaarden waar de leden van het Videla-regime aan moesten voldoen - ook een pleitbezorger van het Proces van de Nationale Wederopbouw, zoals de militairen de dictatuur noemden. Hij hielp bij de reorganisatie van de landbouw die volgens hem marktgericht en niet cooperatiegericht moest worden. Agro-industrie kreeg voorrang.

Uit het archief van de Sociedad Rural, onlangs door het dagblad Trouw uitgeplozen, blijkt dat Zorreguieta een politiek dier was. Hij sprak voor ondernemers in de provincie over het communistisch gevaar en bij de groep burgers die regelmatig vergaderden op het ministerie van Landmacht over het economisch beleid van na de coup. Er zijn diverse lezingen over de toedracht van de coup. Maar een is dat de staatsgreep werd uitgevoerd in opdracht van een groep zakenlieden die met zorg de socialisering van de economie gade sloegen. Tot deze groep behoorde de lobbyist Zorreguieta. Volgens deze analyse waren de generaals niet meer dan de uitvoerders.

In 1983 zit Jorge Zorreguieta de Internationale SuikerConferentie van de Verenigde Naties in Geneve voor, vermoedelijk het internationale hoogtepunt uit zijn carrière na de dictatuur.

Minder bekend is dat Jorge Zorreguieta een rol in de zijlijn speelt bij het grootste corruptieschandaal van de afgelopen jaren in Argentinië. Zorreguieta was jarenlang

commissaris bij een bank die eigendom is van Raul Moneta, een publiciteitsgeile bankier die wegens grootscheepse fraude in Argentinië wordt vervolgd. Moneta is ook de sleutelfiguur in een onderzoek dat de Amerikaanse senaat verricht naar het witwassen van miljarden dollars. Amerikaanse banken, als de Citibank, en belastingparadijzen in de Cariben zijn daarbij betrokken. Jorge Zorreguieta maakte jaren (in ieder geval vanaf 1983) deel uit van het 'directorio' van de inmiddels opgeheven Banco Republica.

Zorreguieta's naam komt voor bij financiële transacties die via een van Moneta's off-shore bedrijven lopen. Dit bedrijf, American Exchange geheten, werd veel gebruikt voor het witwassen van geld. Via zijn secretaresse heeft hij de Volkskrant laten weten dat hij in april 1994 tezamen met andere commissarissen is afgetreden en sindsdien 'geen enkele betrekking meer onderhoudt met Raul Moneta'. De fraudes dateren van na 1994. In het archief van de Argentijnse Centrale Bank komt Zorreguieta's naam bij transacties in naam van de Banco Republica in ieder geval vanaf 1991 niet voor.